

ΑΡΧΗ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΥΠΟΘΕΣΗ ΑΡ. 70/2021 (70)

ΑΥΤΕΠΑΓΓΕΛΤΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΠΙΘΑΝΩΝ ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΝ ΑΠΟ ΤΟ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΥΠΡΟΥ (ΠΡΩΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟΥ)

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΑΠΟΦΑΣΗΣ: 27 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2022

Ενώπιον: κ.κ. Ρόνας Κασάπη, Προέδρου, Μαρίας Κούσιου, Αντιπροέδρου, Σέργιου Ποΐζη, Τάσου Κυρμίτση, Αγγελικής Λαζάρου, Χρύσως Τσόκκου και Πάνου Κανελλόπουλου, Μελών.

Εκ μέρους του Ιδρύματος: ο Δικηγόρος του κ. Αυγουστίνος Τσάρκατζης (Χρίστος Πατσαλίδης ΔΕΠΕ).

ΑΠΟΦΑΣΗ

Στην παρούσα υπόθεση, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου εξετάζει αυτεπάγγελτα τις από μέρους του Ιδρύματος πιθανές παραβάσεις των **άρθρων 18B και 19(3)** του περί Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου Νόμου Κεφ. 300Α (όπως τροποποιήθηκε μεταγενέστερα).

Τα πιο πάνω άρθρα αναφέρουν:

18B Το Ίδρυμα απαγορεύεται να μεταδίδει προγράμματα που να περιέχουν πρόκληση μίσους βάσει φυλής, φύλου, θρησκείας ή εθνικότητας.

19(3) Το Ίδρυμα διασφαλίζει ότι η δημόσια ραδιοτηλεοπτική υπηρεσία που παρέχει δεν προκαλεί τη δημιουργία αισθημάτων μίσους λόγω διαφορών στη φυλή, το φύλο, τη θρησκεία ή την ιθαγένεια.

Ύστερα από σχετική απόφαση, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου με επιστολή της ημερομ. **29/11/2021**, έθεσε ενώπιον του Ιδρύματος τις διερευνώμενες παραβάσεις. Στην εν λόγω επιστολή αναφέρονται -μεταξύ άλλων- και τα εξής:

Εάν επιθυμείτε να υποβάλετε τις εξηγήσεις και/ή τις παραστάσεις και/ή τις θέσεις σας αναφορικά με τις ως άνω πιθανές παραβάσεις, έχετε το δικαίωμα να τις υποβάλετε γραπτώς και/ή προσωπικώς στην Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου. Η υποβολή των παραστάσεων μπορεί να γίνει αυτοπροσώπως και/ή μέσω αντιπροσώπου και/ή μέσω δικηγόρου της επιλογής σας.

Σε περίπτωση που επιθυμείτε να υποβάλετε γραπτώς τις εξηγήσεις και/ή τις παραστάσεις και/ή τις θέσεις σας αναφορικά με τις ως άνω πιθανές παραβάσεις, καλείστε όπως τις υποβάλετε στην Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, το αργότερο εντός εικοσιπέντε (25) εργάσιμων ημερών από τη λήψη της παρούσας επιστολής.

Σε περίπτωση που επιθυμείτε να υποβάλετε προσωπικώς τις εξηγήσεις και/ή τις παραστάσεις και/ή τις θέσεις σας αναφορικά με τις ως άνω πιθανές παραβάσεις, καλείστε να πληροφορήσετε την Αρχή, το αργότερο εντός δεκατεσσάρων (14) εργάσιμων ημερών από τη λήψη της παρούσας επιστολής ότι επιθυμείτε να τις υποβάλετε προσωπικώς, ώστε να ειδοποιηθείτε ανάλογα με ειδική επιστολή.

Εάν επιθυμείτε να επιθεωρήσετε τον διοικητικό φάκελο της υπόθεσης, παρακαλείστε όπως ενημερώσετε άμεσα την Αρχή και εν πάση περιπτώσει εντός επτά (7) εργάσιμων ημερών από την ημερομηνία λήψης της παρούσας επιστολής, ώστε να καθοριστεί η ημερομηνία και η ώρα της επιθεώρησης.

Εάν η Αρχή δεν λάβει οποιαδήποτε απάντηση μέσα στις ανωτέρω καθορισμένες προθεσμίες, δύναται να προχωρήσει στη λήψη απόφασης χωρίς την απάντησή σας.

Σε περίπτωση που η Αρχή, μετά την εξέταση όλων των δεδομένων της υπόθεσης, καταλήξει σε εύρημα παράβασης, τότε θα κληθείτε να υποβάλετε τις θέσεις σας αναφορικά με την επιβολή διοικητικών κυρώσεων.

Οι διερευνώμενες παραβάσεις οι οποίες τέθηκαν ενώπιον του Ιδρύματος, εκτίθενται στα υποστοιχεία **1** και **2** που ακολουθούν:

1. Στις **28/9/2021**, μεταξύ των ωρών **8:00-10:00**, το Ίδρυμα μετέδωσε το πρόγραμμα «**Εμείς κι ο κόσμος μας**», το οποίο περιείχε πρόκληση μίσους βάσει φυλής ή/και εθνικότητας, κατά παράβαση του **άρθρου 18B** του περί Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου Νόμου Κεφ. 300Α (όπως τροποποιήθηκε μεταγενέστερα).

Στο πλαίσιο του πιο πάνω προγράμματος μεταδόθηκαν –μεταξύ άλλων- και τα εξής:

Κωνσταντίνος Πλεύρης: ... Τελείωσε αυτή η ναυμαχία και στην επομένη μας εκπομπή θα σας πω τας συνεπείας. Μέχρι τότε θέλω να έχετε υπόψη σας ότι η προσπάθεια που κάνουμε εδώ είναι να ξεθάψουμε την Ελλάδα. Γιατί την Ελλάδα μας την κρύβουνε. Τις γενναιότητες, τους ηρωισμούς, τα ανδραγαθήματα, τα κατορθώματα των προγόνων μας τα κρύβουνε. Εν ονόματι ενός κακώς εννοουμένου αντιρατσισμού. Να μην υπερηφανευόμεθα «όλοι είμεθα ίσοι». Πώς είμεθα ίσοι; Από πού κι ως πού είμεθα ίσοι; Εμείς κάναμε πολιτισμούς. Εμείς γράψαμε ιστορία. **Είμεθα ίσοι με ποιους; Με την Μπαζουτολάνδη και με την Ουζομπούρα;** Σας παρακαλώ πολύ. Η εισβολή την οποία έκαναν έχει φθάσει πλέον στο τέλος της. Από 'δω και πέρα

Πλαταιές, Μυκάλη είμεθα εμείς εκείνοι οι οποίοι θα κατασφάζουμε ό,τι έχει απομείνει από τους βαρβάρους που έχουνε εισβάλει στην πατρίδα μας. Πλησιάζουνε τα Χριστούγεννα και επαναλαμβάνω ότι πρέπει να κάνουμε δώρα βιβλία. [...]

Κωνσταντίνος Πλεύρης: ... Ταυτόχρονα έχει τους αρχαίους ελληνικούς μήνας σε σύγκριση με τους σημερινούς. Και βέβαια το μηνολόγιο. Το σωστό είναι το αρχαίο ελληνικό, δεν είναι το σημερινό. Διότι τώρα έχουμε αντιγράψει το 10μηνο των Ρωμαίων και όχι το δικό μας, και οι 10 μήνες δεν αντιστοιχούν στους 12. Σήμερα λέμε «Δεκέμβριος», είναι «Ντετζέμπρε», είναι ο 10^{ος} ενώ για μας είναι ο 12^{ος}. «Σετέμπρε» είναι ο 7^{ος} για τους Ρωμαίους. Εμείς τον λέμε «Σεπτέμβριο», άρα δεν είναι «Σεπτέμβριος», γιατί είναι ο 9^{ος}. Όπως είναι πολύ παράδοξο το ότι δεν έχουμε τας αρχαίας ελληνικές ονομασίες των ημερών και έχουμε «Δευτέρα, Τρίτη, Τετάρτη, Πέμπτη, Παρασκευή» που δεν σημαίνει τίποτε. Γι' αυτά θα σας μιλήσω μία άλλη φορά. Ή και, δεν ξέρω αν το 'χω ξαναπεί, θα σας το επαναλάβω ότι οι αρχαίοι Έλληνες είχανε το ηλιακόν σύστημα. Δευτέρα είναι η Σελήνη, Τρίτη ο Άρης, Τετάρτη ο Ερμής, Πέμπτη ο Δίας, Παρασκευή η Αφροδίτη, Σάββατο είναι ο Κρόνος και Κυριακή είναι ο Ήλιος. Λένε σήμερα οι Άγγλοι «Σάντεϊ», ημέρα του Ηλίου. «Ζόνενταγκ» οι Γερμανοί, ημέρα του Ηλίου. «Λεντί» οι Γάλλοι. «Λούναντι». «Λουνεντί» οι Ιταλοί, ημέρα της Σελήνης. «Μαρντί» οι Γάλλοι. «Μαρτεντί» οι Ιταλοί. «Μαρς» ο Άρης. «Μερκρεντί», Τετάρτη. «Μερκούριος» ο Ερμής. Λένε οι Άγγλοι «Σατερντέι». «Σατούρνος» ο Κρόνος. Αυτά θα τα πούμε, διότι δεν μπορούμε να αθερνιζόμεθα σε όλα. Μας έχουν αφελληνίσει σε όλα. Θέλουν να μας μετατρέψουν σε ένα βαλκάνιο λαό. Να είμεθα ένας πληθυσμός. «Μπεφέλκεδουμ» που λεν οι Γερμανοί. Ένας πληθυσμός να είμεθα. Εμείς δεν είμεθα πληθυσμός. Εμείς είμεθα έθνος. Πάνε να μας κάνουνε πληθυσμό. Δηλαδή, θέλετε να καταλάβετε πού βρισκόμεθα; Τώρα, εσείς που με ακούτε. Θα σας ζητήσω μία χάρη: Θέλετε να αγοράσετε τα βιβλία; Αγοράστε τα. Θέλετε να ζητήσετε βιβλία, όπως αυτό εδώ που έχουμε όλες τις μάχες εναντίον των Περσών κτλ; Αγοράστε τα. Θέλετε όμως να δείτε πού είναι η Ελλάδα σήμερα; Θα πάτε στην οδό Ζήνωνος, θα πάτε πίσω από το δημαρχείο, θα κατέβετε την οδό Ευριπίδου, θα μπείτε σ' αυτά τα στενά της πλατείας Θεάτρου, για να δείτε πού βρίσκεται η Ελλάς σήμερα. Ποια Ελλάδα μας παραδίνουνε αυτοί οι οποίοι μας διοικούν. Δεν θα συναντήσετε ένα Έλληνα. Κοιτάχτε τις επιγραφές. Ινδικές, κινεζικές, κουρδικές, πακιστανές. Ό,τι θέλετε. Ελληνικές δεν υπάρχουνε. Δεν θα δείτε Έλληνα. Πηγαίνετε στο δημαρχείο. Τώρα ανάβουνε λέει «γιορτές για τα Χριστούγεννα». Ποια Χριστούγεννα; **Αλβανοί, Κούρδοι, Πακιστανοί, μαύροι, κάφροι, κίτρινοι, πράσινοι.** Πού είναι οι Έλληνες; Χάνεται η Ελλάς και τους στέλνεις επιστολές, ότι μ' αυτή τη μαζική εισβολή των ξένων, αλλοιούται η εθνολογική σύνθεση του ελληνικού πληθυσμού. Και δεν σου απαντούν. Δεν σου απαντούνε. Σήμερα, θα σας δείξω εγώ επιστολές με καθηγητάς πανεπιστημίου που είναι και υπουργοί τώρα και οι οποίοι υπεκφεύγουν. Δεν έχουν το θάρρος να πουν, εάν η μαζική εισβολή των ξένων καταστρέφει την Ελλάδα ή όχι. Χανόμεθα σαν Έλληνες. Αύριο θα νομιμοποιηθούν αυτοί. Αύριο θα ελληνοποιηθούν. **Και άμα έρθει μία σύγκρουση στο Αιγαίο τι θα λεν οι σάλπιγγες; «Ω παιδιάς Πακιστανών, Κούρδων, Ινδών, κάφρων, ίτες;».** Αυτά θα λεν οι σάλπιγγες; Πού είναι οι παιδιάς των Ελλήνων; Παύουνε να υπάρχουνε οι παιδιάς των Ελλήνων. Πέραν αυτού, εκείνο στο οποίο θα επιμείνουμε και από τις άλλες εκπομπές, είναι να

παρουσιάζουμε άγνωστα στοιχεία από την Επανάσταση του '21, από την Βυζαντινή Αυτοκρατορία ... [...]

2. Στις **28/9/2021**, μεταξύ των ωρών **8:00-10:00**, το Ίδρυμα μετέδωσε το πρόγραμμα «**Εμείς κι ο κόσμος μας**», το οποίο προκάλεσε τη δημιουργία αισθημάτων μίσους λόγω διαφορών στη φυλή ή/και την ιθαγένεια, κατά παράβαση του **άρθρου 19(3)** του περί Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου Νόμου Κεφ. 300Α (όπως τροποποιήθηκε μεταγενέστερα).

Ισχύουν τα γεγονότα του υποστοιχείου 1.

Το Ίδρυμα, με επιστολή του Αναπληρωτή Γενικού Διευθυντή του κ. Γρηγόρη Μαλιώτη, ημερομ. **7/12/2021 (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α')**, ενημέρωσε την Αρχή ότι θα υποβάλει εξηγήσεις, παραστάσεις και/ή θέσεις προσωπικώς αναφορικά με την υπόθεση. Σημειώνεται ότι, στο πλαίσιο της ίδιας επιστολής το Ίδρυμα, πέραν της ενημέρωσης της Αρχής για τον τρόπο υποβολής θέσεων, υπέβαλε και αριθμό γραπτών θέσεων του σε σχέση με την υπόθεση.

Ο Δικηγόρος του Ιδρύματος κ. Αυγουστίνος Τσάρκατζης (Χρίστος Πατσαλίδης ΔΕΠΕ), με επιστολή του ημερομ. **14/12/2021**, ενημέρωσε και αυτός την Αρχή ότι το Ίδρυμα θα υποβάλει εξηγήσεις, παραστάσεις και/ή θέσεις προσωπικώς αναφορικά με τις πιθανές παραβάσεις της υπόθεσης.

Η Αρχή με επιστολή της, ημερομ. **11/2/2022**, κάλεσε το Ίδρυμα και/ή τον Δικηγόρο του να παραστούν στη συνεδρία της ημερομ. **23/2/2022**, για να υποβάλουν παραστάσεις προσωπικώς σε σχέση με την υπόθεση.

Με ηλεκτρονικό του μήνυμα, ημερομ. **21/2/2022**, ο Δικηγόρος του Ιδρύματος ζήτησε –για λόγους υγείας- αναβολή της εξέτασης της υπόθεσης.

Στη συνεδρία της υπ. αρ. **8/2022** ημερομ. **23/2/2022**, η Αρχή έκανε δεκτό το αίτημα αναβολής ημερομ. **21/2/2022** και με επιστολή της, ημερομ. **8/3/2022**, ενημέρωσε σχετικά το Ίδρυμα και/ή τον Δικηγόρο του.

Η Αρχή, με επιστολές της ημερομ. **15/4/2022**, κάλεσε το Ίδρυμα και/ή τον Δικηγόρο του να παραστούν στη συνεδρία της ημερομ. **27/4/2022** για να υποβάλουν παραστάσεις προσωπικώς σε σχέση με την υπόθεση. Με τις εν λόγω επιστολές η Αρχή διευκρίνισε –μεταξύ άλλων- ότι, αν οι εκπρόσωποι του Ιδρύματος παραλείψουν να εμφανιστούν ενώπιόν της κατά την ορισθείσα ημερομηνία και ώρα, δύναται να προχωρήσει με την εξέταση της υπόθεσης και την λήψη σχετικής απόφασης.

Σημειώνεται ότι, το Ίδρυμα δεν εξέφρασε την επιθυμία να επιθεωρήσει τον διοικητικό φάκελο της υπόθεσης.

Στη συνεδρία της Αρχής ημερομ. **27/4/2022**, παρέστη εκ μέρους του Ιδρύματος ο Δικηγόρος του κ. Αυγουστίνος Τσάρκατζης (Χρίστος Πατσαλίδης ΔΕΠΕ).

Αρχικά ο κ. Τσάρκατζης ενημέρωσε την Αρχή ότι για την συγκεκριμένη υπόθεση έχει ετοιμάσει και γραπτές θέσεις, τις οποίες και θα υποβάλει στην Αρχή μετά που θα ολοκληρώσει τις προφορικές του τοποθετήσεις. Ακολούθως ανέφερε ότι οι πιθανές παραβάσεις της παρούσας υπόθεσης είναι ίδιες και ως εκ τούτου έχει ετοιμάσει μία κοινή υπεράσπιση και για τις δύο πιθανές παραβάσεις.

Ο κ. Τσάρκατζης ανέφερε ότι στο πλαίσιο του επίμαχου προγράμματος, το Ίδρυμα μετέδωσε μία διάλεξη του κ. Κωνσταντίνου Πλεύρη για την Ναυμαχία της Σαλαμίνας, η οποία πρωτομεταδόθηκε το 2012 από διάφορους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς στην Ελλάδα και έκτοτε είναι αναρτημένη και στο διαδίκτυο. Θέση των πελατών του, ανέφερε ο κ. Τσάρκατζης, την οποία και υποστηρίζουν έντονα, είναι ότι το περιεχόμενο του επίμαχου προγράμματος δεν υποκινεί σε μίσος βάσει φυλής, εθνικότητας ή/και ιθαγένειας.

Στο επίμαχο πρόγραμμα, ισχυρίστηκε ο Δικηγόρος του Ιδρύματος, ο κ. Πλεύρης μίλησε για τους ηρωισμούς της Ελλάδας και εξέφρασε τους προβληματισμούς του για την κατάσταση που επικρατεί σήμερα στη χώρα, «δηλαδή να κατηγορείται κάποιος για ρατσισμό επειδή τόλμησε να μιλήσει για τα ανδραγαθήματα της δικής του φυλής». Ο κ. Τσάρκατζης ανέφερε ότι, στη διάλεξή του ο κ. Πλεύρης ουσιαστικά λέει ότι, για να μην μας πουν ρατσιστές «φτάσαμε στο σημείο να μην μπορούμε να υπερηφανευόμαστε για το έθνος μας και τα κατορθώματά μας και να θεωρείται ρατσισμός ότι είμαστε καλύτεροι από άλλα έθνη ή δεν είμαστε ίσοι με άλλα έθνη». «Είναι αυτούς τους προβληματισμούς που εξέφρασε ο κ. Πλεύρης», ισχυρίστηκε ο Δικηγόρος του Ιδρύματος. Πέραν των πιο πάνω ο κ. Τσάρκατζης υποστήριξε ότι «Όταν λέει ο κ. Πλεύρης δεν είμαστε ίσοι, δεν εννοεί ότι δεν έχουμε ίσα ανθρώπινα δικαιώματα ως άνθρωποι ή ως πολίτες με άλλους πολίτες άλλης εθνικότητας. Αλλά αναφέρεται στην ιστορία, στον πολιτισμό, στους ηρωισμούς και λέει εμείς κάναμε πολιτισμούς, εμείς κάναμε ιστορία. Δεν νομίζω να έχει αμφισβήτηση γι' αυτό το πράγμα. Όλος ο κόσμος μιλά για την προσφορά της Ελλάδας στη Δημοκρατία, στον πολιτισμό, τις επιστήμες κ.λπ. Η σύγκριση με άλλους πολιτισμούς ή και έθνη είναι αναπόφευκτη. Αλλά δεν σημαίνει κατ' ανάγκη ότι υποκινεί κάποιον σε μίσος έναντι σε άλλον που δεν είναι Έλληνας».

Ακολούθως ο Δικηγόρος του Ιδρύματος έφερε ως παράδειγμα τους Προέδρους και τους πολίτες των ΗΠΑ οι οποίοι χρησιμοποιούν συχνά την έκφραση «we are the greatest» και διερωτήθηκε κατά πόσο η χρήση της συγκεκριμένης έκφρασης υποκινεί σε μίσος κατά άλλων εθνικοτήτων. Ο κ. Τσάρκατζης ανέφερε ότι, όταν ο κ. Πλεύρης αναφέρει στη διάλεξή του ότι «μας έχουν αφελληνίσει σε όλα, θέλουν να μας μετατρέψουν σε ένα βαλκανικό λαό, να είμεθα ένας πληθυσμός» ουσιαστικά ασκεί κριτική στην τότε κυβέρνηση της Ελλάδας και γενικότερα στους διοικητές της, και σε καμία περίπτωση δεν υποκινεί σε μίσος εναντίον

άλλων εθνών. Επιπρόσθετα ο κ. Τσάρκατζης ισχυρίστηκε ότι, οι αναφορές του κ. Πλεύρη ότι σε κάποιους δρόμους της Αθήνας δεν βλέπεις Έλληνες αλλά ανθρώπους άλλων εθνικοτήτων, είναι ένας εύλογος προβληματισμός όσον αφορά στην αλλοίωση της σύνθεσης του ελληνισμού και για το μεταναστευτικό πρόβλημα. Πέραν των πιο πάνω, ισχυρίστηκε ότι ο κ. Τσάρκατζης, ο κ. Πλεύρης στη διάλεξή του εκφράζει την ανησυχία του για το μέλλον. Συγκεκριμένα εκφράζει την ανησυχία ότι, όταν έρθει η ώρα της σύγκρουσης οι ελληνοποιημένοι μετανάστες δεν θα πολεμήσουν για την Ελλάδα γιατί «άλλο να είσαι Έλληνας και να το νιώθεις και άλλο να σου δίνουν μία υπηκοότητα, ένα διαβατήριο».

Συνοψίζοντας, ανέφερε ο κ. Τσάρκατζης, θέση των πελατών του είναι ότι το επίμαχο πρόγραμμα σε καμία περίπτωση δεν υποκινεί σε μίσος και ως εκ τούτου πρέπει να απαλλαχτούν από τις πιθανές παραβάσεις που αντιμετωπίζουν, εφόσον στο πρόγραμμα ο κ. Πλεύρης εκφράζει απλώς τους προβληματισμούς του για το μεταναστευτικό πρόβλημα καθώς επίσης και για το περιεχόμενο που έχει αποδοθεί στον όρο «αντιρατσισμός» τα τελευταία χρόνια. Στη συνέχεια ο κ. Τσάρκατζης κατέθεσε και γραπτώς τις θέσεις του. Η ταυτάριθμη επιστολή του φέρει ημερομ. **25/3/2022** και αντίγραφό της επισυνάπτεται ως **ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β'.**

Η Πρόεδρος της Αρχής κ. Ρόνα Κασάπη ζήτησε από τον Δικηγόρο του Ιδρύματος να τοποθετηθεί –εάν επιθυμεί- όσον αφορά στην επίμαχη αναφορά «Είμεθα ίσοι με ποιους; Με την Μπαζουτολάνδη και με την Ουζουμπούρα;».

Ο κ. Τσάρκατζης ανέφερε ότι στη συγκεκριμένη αναφορά «μπορεί να υπάρχει μία ειρωνεία, αλλά δεν σημαίνει ότι υποκινεί σε μίσος». Ακολούθως αναφέρθηκε σε μία άλλη υπόθεση που η Αρχή εξέτασε εναντίον του Ιδρύματος και συγκεκριμένα στην υπόθεση που αφορούσε σε ρεπορτάζ για το κέντρο ασυνόδευτων παιδιών στο Ζύγι. Ο κ. Τσάρκατζης ισχυρίστηκε ότι στην υπόθεση για το κέντρο ασυνόδευτων παιδιών υπήρχε υποκίνηση σε μίσος. Στην υπό εξέταση υπόθεση όμως, ως ισχυρίστηκε ο κ. Τσάρκατζης, δεν υπάρχει υποκίνηση παρά μόνο η προσπάθεια του κ. Πλεύρη να προβληματίσει τους Έλληνες. Ο Δικηγόρος του Ιδρύματος επανέλαβε ότι ο κ. Πλεύρης «Δεν μιλά για δικαιώματα ... δεν είπε ότι έχουμε παραπάνω δικαιώματα ως Έλληνες. Είμαστε όμως εμείς που προσφέραμε στον πολιτισμό, προσφέραμε στις επιστήμες».

Η Πρόεδρος της Αρχής ανέφερε στον κ. Τσάρκατζη ότι, ως αντιλαμβάνεται βάσει των πιο πάνω τοποθετήσεών του, προκύπτει ότι σε αντίθεση με τους Έλληνες κάποιοι δεν πρόσφεραν. Κατ' επέκταση δεν είναι όλοι ίσοι.

Στις πιο πάνω τοποθετήσεις της Προέδρου της Αρχής, ο Δικηγόρος του Ιδρύματος απάντησε ως ακολούθως «Είναι αντιρατσιστικό. Θέλετε να πούμε ότι προσφέραμε το ίδιο; Θέλετε να πούμε ψέματα; Αφού είναι αλήθεια. Ποιοι πρόσφεραν παραπάνω από την Ελλάδα; Πείτε μας ποιοι πρόσφεραν παραπάνω από την Ελλάδα. Να αλλάξουμε την ιστορία; Είναι αλήθεια,

πρόσφερε η Ελλάδα, πρόσφερε παραπάνω από όλους. Δεν το λέμε εμείς. Έρχονται οι Αμερικανοί, έρχεται τόσος κόσμος και το λέει. Εμείς δεν μπορούμε να το πούμε; Δεν μπορούμε να πούμε ότι είμαστε υπερήφανοι; Όποτε πούμε για εμάς πρέπει να είναι ρατσιστικό; Κατηγορείται κάποιος;».

Η Πρόεδρος της Αρχής διευκρίνισε στον κ. Τσάρκατζη ότι στη συγκεκριμένη περίπτωση γίνεται σύγκριση των Ελλήνων με τρίτους και η σύγκριση αυτή είναι αρνητική για τους τρίτους.

Ο κ. Τσάρκατζη απάντησε στις πιο πάνω θέσεις της Προέδρου της Αρχής λέγοντας ότι ο κ. Πλεύρης τοποθετήθηκε θετικά. Είπε δηλ. «εμείς κάναμε», δεν είπε «αυτοί είναι άχρηστοι, δεν έκαναν τίποτε».

Το Μέλος της Αρχής κ. Τάσος Κυρμίτσης ανέφερε ότι, ποιος είναι ο κ. Πλεύρης είναι γνωστό ανά το πανελλήνιο (έχει χαρακτηριστεί ως «πατέρας του ελληνικού νεοφασισμού», είναι αρνητής του εβραϊκού Ολοκαυτώματος κ.λπ).

Στις πιο πάνω επισημάνσεις του κ. Κυρμίτση, ο Δικηγόρος του Ιδρύματος απάντησε ως ακολούθως: «Εγώ αυτό το πράγμα δεν το βλέπω».

Ο κ. Κυρμίτσης διευκρίνισε ότι είναι δικαίωμα του καθενός να έχει όποιες απόψεις θέλει. Ωστόσο τον ίδιο προβληματίζει ιδιαίτερα το γεγονός ότι, το Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου δεν μπορεί να εντοπίσει τα ελαττώματα της διάλεξης που μετέδωσε μέσω του ραδιοφωνικού του προγράμματος. Πέραν τούτου ο κ. Κυρμίτσης ξεκαθάρισε ότι ο ίδιος δεν λέει ή/και υπονοεί ότι το Ίδρυμα υιοθετεί τις απόψεις του κ. Πλεύρη. Ανέφερε επίσης ότι η συμπερίληψη των άρθρων 18B και 19(3) στον περί Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου Νόμο Κεφ. 300Α από τον Νομοθέτη στοχεύει ακριβώς στο να διασφαλίσει ότι το Ίδρυμα δεν μεταδίδει υλικό ως αυτό που μεταδόθηκε στο πλαίσιο του επίμαχου προγράμματος.

Ο Δικηγόρος του Ιδρύματος ανέφερε ότι στο πλαίσιο του προγράμματος έγινε περιγραφή της Ναυμαχίας της Σαλαμίνας και συμπλήρωσε ότι η Αρχή πρέπει να ακούσει όλο το πρόγραμμα (και όχι μόνο κάποια αποσπάσματα) για να αποφασίσει για την στοιχειοθέτηση (ή όχι) πιθανών παραβάσεων.

Ο κ. Κυρμίτσης διευκρίνισε ότι, ως διαπιστώνεται από το περιεχόμενο του προγράμματος, ο κ. Πλεύρης ανέφερε τα προβληματικά σημεία της διάλεξης του μετά την περιγραφή των γεγονότων της Ναυμαχίας, τα οποία ξεκάθαρα και παραβιάζουν τα άρθρα 18B και 19(3) του περί Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου Νόμου. Οι παραβάσεις, συμπλήρωσε το Μέλος της Αρχής, είναι εξόφθαλμες όχι μόνο για την Αρχή αλλά και για τους απλούς πολίτες. Ο ίδιος, συμπλήρωσε, αδυνατεί να καταλάβει τη μη παραδοχή και/ή άρνηση του Ιδρύματος όσον αφορά στις υπό εξέταση παραβάσεις.

Ο κ. Τσάρκατζης ρώτησε τον κ. Κυρμίτση κατά πόσο ο ίδιος θεωρεί ότι τα επίμαχα σημεία του προγράμματος υποκινούν σε μίσος και βία, και πώς.

Ο κ. Κυρμίτσης διευκρίνισε ότι οι εν λόγω αναφορές προκαλούν την δημιουργία αισθημάτων μίσους.

Ο κ. Τσάρκατζης επανέλαβε την ερώτησή του προς τον κ. Κυρμίτση.

Ο κ. Κυρμίτσης απάντησε στον εκπρόσωπο του Ιδρύματος με ερώτηση. Συγκεκριμένα τον ερώτησε εάν σε ακροατές του προγράμματος που ακούσουν τα επίμαχα σημεία της εν λόγω διάλεξης δημιουργηθούν λ.χ. αισθήματα αγάπης προς ανθρώπους άλλων φυλών.

Ο κ. Τσάρκατζης απάντησε στην πιο πάνω ερώτηση ως ακολούθως: «Γιατί αν δεν το διάβαζε θα τους αγαπούσε πάλι;».

Ο κ. Κυρμίτσης απάντησε ότι τον προβληματίζει το γεγονός ότι, ενώ είναι γνωστό ότι οι θέσεις του κ. Πλεύρη είναι ακραίες, το Ίδρυμα δεν έδωσε την απαιτούμενη προσοχή στην προπαρασκευή του περιεχόμενου του προγράμματος.

Ο κ. Τσάρκατζης ανέφερε στον κ. Κυρμίτση ότι θεωρεί (ο κ. Κυρμίτσης) ότι το περιεχόμενο του προγράμματος είναι ρατσιστικό, επειδή γνωρίζει ποιος είναι ο κ. Πλεύρης. Αν δεν γνώριζε ποιος είναι και/ή τις καταβολές του, ενδεχομένως να μην επηρεαζόταν και να έκρινε / αποφάσιζε διαφορετικά για το περιεχόμενο του λόγου του.

Ο κ. Κυρμίτσης ανέφερε στον κ. Τσάρκατζη ότι, σε περίπτωση που αμφισβητεί ποιος είναι ο κ. Πλεύρης, τότε δεν έχει κάτι άλλο να πει.

Το Μέλος της Αρχής κ. Αγγελική Λαζάρου δήλωσε ότι την ενόχλησε ιδιαίτερα η χρήση / μετάδοση στο πρόγραμμα της λέξης «κάφροι».

Ο κ. Τσάρκατζης ανέφερε ότι το Ίδρυμα μπορούσε να αποφύγει την μετάδοση του χαρακτηρισμού «κάφροι» και παραδέχτηκε ότι η συγκεκριμένη λέξη κακώς μεταδόθηκε. Ωστόσο, συμπλήρωσε, δεν πρέπει να καταγγέλλεται ένα ολόκληρο πρόγραμμα επειδή στο πλαίσιο του μεταδόθηκαν μία ή δύο λέξεις που ενοχλούν. Δεν δημιούργησε όλο το πρόγραμμα αισθήματα μίσους ή βίας -ισχυρίστηκε- λόγω της μετάδοσης κάποιων μεμονωμένων λέξεων και πρόσθεσε ότι δεν «αλλοιώνει μία λέξη ολόκληρη την εκπομπή και ... το μήνυμα που ήθελε να μεταδώσει».

Στο σημείο αυτό ο κ. Τσάρκατζης ενημέρωσε την Αρχή ότι έχει ολοκληρωθεί η υποβολή των θέσεων του Ιδρύματος. Ακολούθως η Πρόεδρος της Αρχής ευχαρίστησε τον κ. Τσάρκατζη και τον αποδέσμευσε.

Έχουμε μελετήσει με μεγάλη προσοχή όλα τα ενόπιον μας στοιχεία και περιστατικά, συμπεριλαμβανομένων και όλων των γραπτών και προφορικών παραστάσεων του Ιδρύματος, έχουμε ακούσει με ιδιαίτερη προσοχή το επίμαχο ραδιοφωνικό πρόγραμμα και κρίνουμε ότι:

Στις **28/9/2021**, μεταξύ των ωρών **8:00-10:00**, το Ίδρυμα μετέδωσε το πρόγραμμα «**Εμείς κι ο κόσμος μας**»:

→ Το οποίο περιείχε πρόκληση μίσους βάσει φυλής ή/και εθνικότητας, κατά παράβαση του **άρθρου 18B** του περί Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου Νόμου Κεφ. 300A (όπως τροποποιήθηκε μεταγενέστερα) –**υποστοιχείο 1-**

→ Το οποίο προκάλεσε τη δημιουργία αισθημάτων μίσους λόγω διαφορών στη φυλή ή/και την ιθαγένεια, κατά παράβαση του **άρθρου 19(3)** του περί Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου Νόμου Κεφ. 300A (όπως τροποποιήθηκε μεταγενέστερα) – **υποστοιχείο 2-**

(Τα γεγονότα των υποστοιχείων εκτίθενται στις σελ. **2-4** της παρούσας).

Σε ό,τι αφορά στις προφορικές και/ή γραπτές παραστάσεις του Ιδρύματος, ημερομ. 27/4/2022, 25/3/2022 και 7/12/2021, η Αρχή τοποθετείται ως ακολούθως:

Σε ό,τι αφορά στον ισχυρισμό του Ιδρύματος ότι το περιεχόμενο του επίμαχου προγράμματός του δεν προκαλεί και/ή υποκινεί μίσος λόγω διαφορών στη φυλή, εθνικότητα ή/και ιθαγένεια, η Αρχή τον απορρίπτει.

Όπως διαπιστώνεται από τα γεγονότα της υπόθεσης (υποστοιχείο 1) στο πλαίσιο του προγράμματος «Εμείς κι ο κόσμος μας», ως αυτό μεταδόθηκε από το Πρώτο Πρόγραμμα Ραδιοφώνου του ΡΙΚ στις 28/9/2021, μεταξύ των ωρών 8:00-10:00, μεταδόθηκε περιεχόμενο το οποίο περιείχε πρόκληση μίσους βάσει φυλής ή/και εθνικότητας.

Συγκεκριμένα στο πλαίσιο του υπό αναφορά προγράμματος μεταδόθηκαν, μεταξύ άλλων, και τα εξής:

■ ... *Να μην υπερηφανευόμεθα «όλοι είμεθα ίσοι». Πώς είμεθα ίσοι; Από πού κι ως πού είμεθα ίσοι; Εμείς κάναμε πολιτισμούς. Εμείς γράψαμε ιστορία. **Είμεθα ίσοι με ποιους; Με την Μπαζουτολάνδη και με την Ουζουμπούρα; Σας παρακαλώ πολύ. ...***

■ ... Ποια Ελλάδα μας παραδίδουν αυτοί οι οποίοι μας διοικούν. Δεν θα συναντήσετε ένα Έλληνα. Κοιτάχτε τις επιγραφές. Ινδικές, κινεζικές, κουρδικές, πακιστανές. Ό,τι θέλετε. Ελληνικές δεν υπάρχουνε. Δεν θα δείτε Έλληνα. Πηγαίνετε στο δημαρχείο. Τώρα ανάβουνε λέει «γιορτές για τα Χριστούγεννα». Ποια Χριστούγεννα; **Αλβανοί, Κούρδοι, Πακιστανοί, μαύροι, κάφροι, κίτρινοι, πράσινοι.** Πού είναι οι Έλληνες; Χάνεται η Ελλάς και τους στέλνεις επιστολές, ότι μ' αυτή τη μαζική εισβολή των ξένων, αλλοιούται η εθνολογική σύνθεση του ελληνικού πληθυσμού. Και δεν σου απαντούν. Δεν σου απαντούνε. Σήμερα, θα σας δείξω εγώ επιστολές με καθηγητάς πανεπιστημίου που είναι και υπουργοί τώρα και οι οποίοι υπεκφεύγουν. Δεν έχουν το θάρρος να πουν, εάν η μαζική εισβολή των ξένων καταστρέφει την Ελλάδα ή όχι. Χανόμεθα σαν Έλληνες. Αύριο θα νομιμοποιηθούν αυτοί. Αύριο θα ελληνοποιηθούν. **Και άμα έρθει μία σύγκρουση στο Αιγαίο τι θα λεν οι σάλπιγγες; «Ω παιδιάδες Πακιστανών, Κούρδων, Ινδών, κάφρων, ίτε;».** Αυτά θα λεν οι σάλπιγγες; Πού είναι οι παιδιάδες των Ελλήνων; Παύουνε να υπάρχουνε οι παιδιάδες των Ελλήνων. ...

Το πιο πάνω υλικό –το οποίο μιλά από μόνο του- αποτελεί για την Αρχή, βάσει και της λογικής του μέσου Κύπριου ακροατή, γλώσσα που ξεκάθαρα προκαλεί αισθήματα μίσους λόγω διαφορών στη φυλή ή/και την ιθαγένεια. Συγκεκριμένα, στο πρώτο επίμαχο απόσπασμα αναφέρεται ότι οι Έλληνες δεν είναι ίσοι με τους πολίτες της Μπαζουτολάνδης (σημερινό κράτος του Λεσότο) και της Ουζομπούρας (μεγαλύτερης πόλης του κράτους του Μπουρούντι), στην Αφρική. Στο δεύτερο απόσπασμα χαρακτηρίζονται ως «κάφροι» –ήτοι βάρβαροι, άξεστοι, απολίτιστοι-¹ άνθρωποι από άλλες φυλές και/ή εθνικότητες που ζουν στην Ελλάδα. Η Αρχή κρίνει ότι η δημόσια σύγκριση των Ελλήνων με συγκεκριμένους λαούς (η οποία δεν είναι αθέμιτη, φτάνει να γίνεται με τρόπο που –μεταξύ άλλων- δεν προσβάλλει και/ή προκαλεί μίσος), η προβολή της άποψης ότι οι λαοί που συγκρίνονται δεν είναι μεταξύ τους ίσοι (για τον οποιονδήποτε λόγο) και ο χαρακτηρισμός «κάφροι» (ο οποίος έχει αρνητική ερμηνεία), δεν εμπεριέχουν απλώς μία δόση ειρωνείας (ως ο Δικηγόρος του Ιδρύματος ισχυρίστηκε) αλλά αποτελούν λόγο –μέσω ενός Μέσου με μεγάλη επιρροή- που δημιουργεί ή/και θρέφει αρνητικές αντιλήψεις και στάσεις εναντίον ατόμων που ανήκουν σε διαφορετικές φυλές, και που δεν διασφαλίζει τον απαιτούμενο σεβασμό στη διαφορετικότητα.

Η Αρχή δεν αμφισβητεί τον ισχυρισμό του Ιδρύματος ότι ο ομιλητής (ήτοι ο κ. Πλεύρης) εξέφρασε –μέσω της διάλεξής του που μεταδόθηκε στο πλαίσιο του επίμαχου προγράμματος του Ιδρύματος- ενδεχομένως και προβληματισμούς του όσον αφορά στο μεταναστευτικό πρόβλημα στην Ελλάδα ή/και το περιεχόμενο / ερμηνεία που έχει αποδοθεί στον όρο «αντιρατσισμός» τα τελευταία χρόνια. Η Αρχή δεν αμφισβητεί επίσης ότι ο κ. Πλεύρης ενδεχομένως άσκησε κριτική προς τις ελληνικές κυβερνήσεις ή/και εξέφρασε κάποιες ανησυχίες του για το μέλλον. Ούτε εξετάζει την ορθότητα των προβληματισμών, των ανησυχιών ή/και της κριτικής του κ. Πλεύρη ή/και αποφασίζει βάσει των γενικότερων

¹ Οι συνώνυμες λέξεις προέρχονται από το Λεξικό του Γ. Μπαμπινιώτη «Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας», Β' Έκδοση.

προσωπικών του αντιλήψεων και/ή «των «καταβολών του», ως ο Δικηγόρος του Ιδρύματος ισχυρίστηκε κατά την ενώπιον της Αρχής διαδικασία. Εκείνο που η Αρχή εξετάζει είναι την μετάδοση γλώσσας μίσους από το Ίδρυμα, κατά παράβαση των άρθρων 18B και 19(3) του περί Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου Νόμου Κεφ. 300A (όπως τροποποιήθηκε μεταγενέστερα). Εξάλλου από τα γεγονότα της υπόθεσης γίνεται εύκολα αντιληπτό ότι η Αρχή έχει εντοπίσει παραβάσεις μόνο σε συγκεκριμένα σημεία της διάλεξης που μεταδόθηκε (και όχι στην ολότητά της), τα οποία και έχει σημειώσει με πιο έντονα μαύρα γράμματα στα γεγονότα του υποστοιχείου 1.

Στο σημείο αυτό η Αρχή κρίνει σκόπιμο να ξεκαθαρίσει στο Ίδρυμα τα εξής: για την στοιχειοθέτηση παραβάσεων των άρθρων 18B και 19(3) του περί Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου Νόμου Κεφ. 300A (όπως τροποποιήθηκε μεταγενέστερα), όπως σαφώς προκύπτει και από το κείμενο του Νόμου, δεν απαιτείται η ύπαρξη υποκίνησης σε μίσος και/ή βία. Εξού και οι παραβάσεις δεν αφορούν σε υποκίνηση αλλά σε πρόκληση μίσους.

Ως είναι γνωστό τα ΜΜΕ οφείλουν να καταπολεμούν το μίσος και κάθε έκφραση ρατσιστικής συμπεριφοράς, και όχι να τα προάγουν. Οφείλουν επίσης να συμβάλλουν στην ενίσχυση του σεβασμού προς την διαφορετικότητα. Πόσο μάλλον στις μέρες μας που παρατηρούνται αυξημένες μεταναστευτικές και προσφυγικές ροές σε Ευρώπη και Μεσόγειο. Το δικαίωμα κάθε πολίτη και/ή Μέσου να διαφωνεί με θέσεις, αντιλήψεις, πρακτικές, αποφάσεις και/ή καταστάσεις είναι θεμιτό και κατ' ουδένα λόγο δεν αμφισβητείται. Ωστόσο τα λόγια μέσα από τα οποία εκφράζεται δημόσια η οποιαδήποτε διαφωνία, δεν πρέπει να δημιουργούν αισθήματα μίσους λόγω διαφορών λ.χ. στη φυλή. Είναι γενικά αποδεκτό ότι η ελευθερία της έκφρασης δεν ασκείται ανεξέλεγκτα, προκειμένου να επιτευχθεί ομαλή κοινωνική συμβίωση και αρμονία. Ρατσιστικός λόγος και/ή γλώσσα μίσους από τα ΜΜΕ ενδέχεται να συμβάλουν στην εκδήλωση και/ή στην όξυνση αρνητικών φαινομένων απέναντι σε άλλες φυλές, θρησκείες, άτομα διαφορετικού σεξουαλικού προσανατολισμού κ.λπ, ως επίσης και να αποτελέσουν πισωγύρισμα στις προσπάθειες που καταβάλλονται για σεβασμό στη διαφορετικότητα.

Εξ ορισμού η δημόσια ραδιοτηλεόραση (λόγω της φύσης και αποστολής της) οφείλει να χαρακτηρίζεται από αυξημένη ευαισθησία αναφορικά με το περιεχόμενο που μεταδίδει. Ο Νομοθέτης στην Κύπρο δίνοντας ιδιαίτερη βαρύτητα στο συγκεκριμένο θέμα, έχει εισαγάγει τα άρθρα 18B και 19(3) για να διασφαλίσει ότι η δημόσια ραδιοτηλεοπτική υπηρεσία που παρέχεται δεν προκαλεί την δημιουργία αισθημάτων μίσους λόγω διαφορών στη φυλή, το φύλο, την θρησκεία ή την ιθαγένεια. Πέραν τούτου, η σημασία του άρθρου 19(3) μεγιστοποιείται από το γεγονός ότι ο Νομοθέτης έχει καθορίσει ρητώς όπως η συμμόρφωση με την συγκεκριμένη πρόνοια της νομοθεσίας είναι εκ των ων ουκ άνευ όσον αφορά στα ποιοτικά χαρακτηριστικά που πρέπει να έχει η Δημόσια Ραδιοτηλεόραση, και λαμβάνεται σοβαρά υπόψη κατά την σύνταξη της Ετήσιας Έκθεσης Ποιοτικού Ελέγχου του Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου από την Αρχή Ραδιοτηλεόρασης.

Υπό το φως των πιο πάνω, η Αρχή απορρίπτει ως αβάσιμο τον ισχυρισμό του Ιδρύματος ότι το περιεχόμενο του επίμαχου προγράμματός του δεν περιέχει πρόκληση μίσους βάσει φυλής, εθνικότητας ή/και ιθαγένειας, ως επίσης και τα επιχειρήματα τα οποία προέβαλε το Ίδρυμα (προφορικός και/ή γραπτός) για να δικαιολογήσει τον εν λόγω ισχυρισμό του.

Σε ό,τι αφορά στον ισχυρισμό του Δικηγόρου του Ιδρύματος σε σχέση με την έκφραση «we are the greatest nation» και συγκεκριμένα κατά πόσο το περιεχόμενό της υποκινεί σε μίσος, η Αρχή διευκρινίζει ότι η εν λόγω έκφραση δεν αποτελεί κομμάτι των γεγονότων της υπόθεσης που εξετάζει (ήτοι αυτών των υποστοιχείων 1 και 2) και κατ' επέκταση δεν θα τοποθετηθεί.

Σε ό,τι αφορά στη σύγκριση (από τον Δικηγόρο του Ιδρύματος) της παρούσας υπόθεσης με άλλη υπόθεση που εξέτασε η Αρχή στο παρελθόν (εναντίον του Ιδρύματος) και συγκεκριμένα υπόθεση για ρεπορτάζ σχετικά με το κέντρο ασυνόδευτων παιδιών στο Ζύγι, η Αρχή επαναλαμβάνει ότι κάθε υπόθεση που εξετάζει είναι διαφορετική και κρίνεται βάσει των δικών της μοναδικών γεγονότων (νομικών και πραγματικών). Κατ' επέκταση οποιαδήποτε σύγκριση μεταξύ υποθέσεων δεν ενδείκνυται, ούτε και πρέπει να γίνεται.

Σε ό,τι αφορά στις θέσεις και/ή ισχυρισμούς του Δικηγόρου του Ιδρύματος για την Ελλάδα, την ιστορία της και γενικότερα την προσφορά της στην ανθρωπότητα, η Αρχή διευκρινίζει τα εξής: κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα να εκφράζεται ελεύθερα για την χώρα του, τον λαό της και/ή την προσφορά της στην ανθρωπότητα, υπό την προϋπόθεση ότι ο λόγος του, όταν είναι δημόσιος, δεν περιέχει –μεταξύ άλλων- πρόκληση μίσους. Η πιο πάνω προϋπόθεση (περιορισμός) ισχύει τόσο για τις περιπτώσεις χρήσης «θετικού» λόγου («εμείς κάναμε») όσο και για τις περιπτώσεις «αρνητικού» λόγου («αυτοί ... δεν έκαναν τίποτε») [σημείωση: στις παρενθέσεις παρατίθενται αυτούσια τα παραδείγματα που χρησιμοποίησε ο Δικηγόρος του Ιδρύματος κατά την ενώπιον της Αρχής διαδικασία]. Στην προκειμένη περίπτωση, στο πλαίσιο του επίμαχου προγράμματος του Ιδρύματος, μεταδόθηκε διάλεξη η οποία περιείχε πρόκληση μίσους βάσει φυλής ή/και εθνικότητας και ως εκ τούτου διαπιστώθηκαν οι παραβάσεις των υποστοιχείων 1 και 2.

Σε ό,τι αφορά στον ισχυρισμό του Δικηγόρου του Ιδρύματος που αναφέρει ότι η Αρχή πρέπει να ακούσει όλο το επίμαχο πρόγραμμα (και όχι μόνο κάποια αποσπάσματά του) πριν αποφασίσει κατά πόσο στοιχειοθετούνται πιθανές παραβάσεις, η Αρχή ουδόλως διαφωνεί. Ωστόσο, η Αρχή ξεκαθαρίζει στο Ίδρυμα ότι πάντοτε, πριν την λήψη οποιασδήποτε απόφασής της και προκειμένου να καταλήξει στα ασφαλέστερα συμπεράσματα, ακούει και/ή παρακολουθεί με ιδιαίτερη προσοχή ολόκληρο το επίμαχο πρόγραμμα της υπόθεσης που εξετάζει.

Σε ό,τι αφορά στους ισχυρισμούς του Ιδρύματος ότι (i) δεν πρέπει να «καταγγέλλεται» ένα ολόκληρο πρόγραμμα επειδή στο πλαίσιο του μεταδόθηκαν μεμονωμένες λέξεις που ενόχλησαν (ii) δεν προκάλεσε ολόκληρο το πρόγραμμα την δημιουργία αισθημάτων μίσους

και (iii) δεν «αλλοιώνει μία λέξη ολόκληρη την εκπομπή και ... το μήνυμα που ήθελε να μεταδώσει», η Αρχή διευκρινίζει τα εξής:

→ Πρώτον, όπως σε κάθε υπόθεση που εξετάζει έτσι και στην παρούσα, οι πιθανές παραβάσεις δεν διαπιστώνονται και/ή διατυπώνονται εναντίον κανενός φυσικού προσώπου (ήτοι δημοσιογράφου, παρουσιαστή, διαφημιστή, ηθοποιού κ.λπ.) και/ή προγράμματος αλλά διαπιστώνονται και/ή διατυπώνονται εναντίον νομικών προσώπων και συγκεκριμένα του εκάστοτε αδειούχου ραδιοφωνικού και/ή τηλεοπτικού οργανισμού, ο οποίος και φέρει την απόλυτη συντακτική ευθύνη των προγραμμάτων που μεταδίδει. Στην περίπτωση του Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου (το οποίο δεν αδειοδοτείται από την Αρχή), οι παραβάσεις διαπιστώνονται και/ή διατυπώνονται εναντίον του Ιδρύματος, το οποίο και φέρει την απόλυτη συντακτική ευθύνη των προγραμμάτων που μεταδίδει τηλεοπτικά και/ή ραδιοφωνικά.

→ Δεύτερον, οι παραβάσεις της υπό εξέταση υπόθεσης δεν σχετίζονται με το πρόγραμμα «Εμείς κι ο κόσμος μας» στην ολότητά του, αλλά με το πρόγραμμα ως αυτό μεταδόθηκε στις 28/9/2021, μεταξύ των ωρών 8:00-10:00, από το Πρώτο Πρόγραμμα Ραδιοφώνου του ΡΙΚ.

→ Τρίτον, από τα γεγονότα της υπόθεσης γίνεται εύκολα αντιληπτό ότι οι διαπιστωθείσες παραβάσεις προέκυψαν μέσα από πολύ συγκεκριμένες αναφορές που έγιναν στο πλαίσιο του επίμαχου προγράμματος (και όχι από όλο το πρόγραμμα). Οι συγκεκριμένες αναφορές παρατίθενται με πιο έντονα μαύρα γράμματα στα γεγονότα του υποστοιχείου 1.

→ Τέταρτον, η Αρχή κρίνει και αποφασίζει στηριζόμενη στα νομικά και πραγματικά γεγονότα, την φύση, την βαρύτητα, την διάρκεια και την σοβαρότητα των παραβάσεων της υπόθεσης που εξετάζει. Κατ' επέκταση οι αποφάσεις της Αρχής (συμπεριλαμβανομένης και της κύρωσης που ενδεχομένως να επιβληθεί) προκύπτουν μέσα από αξιολόγηση ποσοτικών και ποιοτικών παραγόντων.

→ Τέλος η Αρχή διευκρινίζει στο Ίδρυμα ότι, ενδέχεται να μην είναι μεμπτά τα μηνύματα που ένα πρόγραμμα θέλει να μεταδώσει στο ραδιοτηλεοπτικό κοινό. Χωρίς κατ' ανάγκη αυτό να συνεπάγεται ότι το οπτικό και/ή λεκτικό περιεχόμενο του προγράμματος (αυτό καθαυτό) δεν παραβιάζει ενδεχομένως διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας.

Σε ό,τι αφορά στις θέσεις του Ιδρύματος (ως η επιστολή του ημερομ. 7/12/2021) και συγκεκριμένα ότι το πρόγραμμα «Εμείς κι ο κόσμος μας» είναι το μακροβιότερο ραδιοφωνικό πρόγραμμα σε Κύπρο και Ελλάδα, καθημερινά καλύπτει δύο ώρες ζωντανού ραδιοφωνικού χρόνου και αποτελεί πρόγραμμα λόγω το οποίο ασχολείται με ένα ευρύ φάσμα θεμάτων και/ή καλεσμένων, η Αρχή διευκρινίζει ότι γνωρίζει για τα πιο πάνω χαρακτηριστικά του υπό αναφορά προγράμματος και ουδόλως τα αμφισβητεί. Επαναλαμβάνει ωστόσο ότι οι παραβάσεις της υπόθεσης δεν σχετίζονται με το πρόγραμμα «Εμείς κι ο κόσμος μας» στην ολότητά του αλλά ως αυτό μεταδόθηκε συγκεκριμένη

ημερομηνία και ώρα από το Πρώτο Πρόγραμμα Ραδιοφώνου του ΡΙΚ (βλ. υποστοιχεία 1 και 2). Επιπλέον η Αρχή ξεκαθαρίζει στο Ίδρυμα ότι τα προγράμματα λόγου δεν έχουν το ακαταλόγιστο αλλά τυγχάνουν της ίδιας εποπτείας από την Αρχή Ραδιοτηλεόρασης με τα υπόλοιπα προγράμματα του Ίδρύματος.

Στο σημείο αυτό η Αρχή επιθυμεί να διευκρινίσει τα εξής: η εξέταση υπόθεσης εναντίον του Ίδρύματος για το συγκεκριμένο πρόγραμμα (ή/και ενδεχόμενη επιβολή κυρώσεων) δεν συνεπάγεται και/ή πρέπει να εκλαμβάνεται και/ή να ερμηνεύεται από το Ίδρυμα ως έλλειψη σεβασμού της Αρχής προς το πρόγραμμα, τους συντελεστές του, τους ακροατές του και/ή την ποιότητα που γενικότερα το χαρακτηρίζει.

Σε ό,τι αφορά στον ισχυρισμό του Ίδρύματος (ως η επιστολή του ημερομ. 7/12/2021) και συγκεκριμένα ότι «Ο κύριος Πλεύρης, αναφέρθηκε ιστορικά και εξέφρασε τις δικές του απόψεις, οι οποίες δεν υιοθετούνται, όπως άλλωστε δεν υιοθετείται δημοσιογραφικά καμία άποψη προσκεκλημένου», η Αρχή διευκρινίζει τα εξής:

Το κατά πόσο το Ίδρυμα υιοθετεί ή όχι τις απόψεις του κ. Πλεύρη ή/και απόψεις άλλων καλεσμένων του δεν εξετάζεται στο πλαίσιο της παρούσας υπόθεσης. Στην παρούσα υπόθεση, ως έχει γίνει αντιληπτό, εξετάζεται η μετάδοση –από το Ίδρυμα- συγκεκριμένου ραδιοφωνικού υλικού που περιείχε πρόκληση μίσους βάσει φυλής ή/και εθνικότητας, κατά παράβαση της κείμενης νομοθεσίας.

Σε ό,τι αφορά στα όσα αναφέρονται στη επιστολή του Ίδρύματος ημερομ. 7/12/2021 για το δικαίωμα της ελευθερίας της έκφρασης, η Αρχή αναφέρει τα εξής:

Η ελευθερία της έκφρασης είναι μια θεμελιώδης ατομική ελευθερία, η κατάκτηση της οποίας συνδέεται με την εδραίωση της Δημοκρατίας. Παρ' όλα αυτά, το υπό αναφορά δικαίωμα σε καμία περίπτωση δεν είναι απόλυτο και/ή συνώνυμο της ασυδοσίας.

Η ελευθερία της έκφρασης κατοχυρώνεται από το άρθρο 10 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και το άρθρο 19 του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας. Συγκεκριμένα το Σύνταγμα, στο άρθρο 19 (1) και (2), ορίζει ως ακολούθως:

- 1. Έκαστος έχει το δικαίωμα ελευθερίας του λόγου και της καθ' οιονδήποτε τρόπον εκφράσεως.*
- 2. Το δικαίωμα τούτο περιλαμβάνει την ελευθερίαν της γνώμης, της λήψεως και μεταδόσεως πληροφοριών και ιδεών άνευ επεμβάσεως οιασδήποτε δημοσίας αρχής και ανεξαρτήτως συνόρων.*

Το συνταγματικό δικαίωμα της ελευθερίας του λόγου, της έκφρασης, της γνώμης και της λήψης και μετάδοσης πληροφοριών / ιδεών εν τούτοις μπορεί να υποβληθεί σε διατυπώσεις,

όρους, περιορισμούς ή ποινές οι οποίες προβλέπονται από την παράγραφο 3 του ιδίου άρθρου του Συντάγματος (η πιο έντονη γραφή δική μας):

3. Η ενάσκηση των δικαιωμάτων, περί των η πρώτη και δεύτερα παράγραφος του παρόντος άρθρου, δύναται να υποβληθή εις διατυπώσεις, όρους, περιορισμούς ή ποινάς προδιαγεγραμμένους υπό του νόμου και αναγκαίους μόνον προς το συμφέρον της ασφαλείας της Δημοκρατίας ή της συνταγματικής τάξεως ή της δημοσίας ασφαλείας ή της δημοσίας τάξεως ή της δημοσίας υγείας ή των δημοσίων ηθών ή προς προστασίαν της υπολήψεως ή των δικαιωμάτων άλλων ή προς παρεμπόδισιν της αποκαλύψεως πληροφοριών ληφθεισών εμπιστευτικώς ή προς διατήρησιν του κύρους και της αμεροληψίας της δικαστικής εξουσίας.

Σε ένα δημοκρατικό καθεστώς πρέπει να υπάρχει ισοζύγιο μεταξύ της ελευθερίας της έκφρασης και της προστασίας δικαιωμάτων άλλων. Η ελευθερία και η ευθύνη είναι έννοιες αδιαχώριστες. Η ελευθερία της έκφρασης δεν μπορεί να χρησιμοποιείται ως άλλοθι για καταπάτηση δικαιωμάτων άλλων, τα οποία οφείλει να διασφαλίζει μία πραγματικά δημοκρατική κοινωνία.

Η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης αναγνωρίζει και υπερθεματίζει την σημασία της ελευθερίας της έκφρασης και υπογραμμίζει ότι επ' ουδενί επιθυμεί να σταθεί τροχοπέδη σε αυτή.

Η Αρχή πριν την λήψη οποιασδήποτε απόφασής της σταθμίζει τα συμφέροντα που διακυβούνται σε κάθε περίπτωση, δηλαδή το δικαίωμα της ελεύθερης έκφρασης από την μια και τα δικαιώματα άλλων, από την άλλη. Επί του προκειμένου, ως προκύπτει από τις αναφορές που έγιναν στο πλαίσιο του επίμαχου προγράμματος του Ιδρύματος και παρατίθενται αναλυτικά στα γεγονότα του υποστοιχείου 1 με πιο έντονη γραφή, το Ίδρυμα μετέδωσε γλώσσα που περιείχε πρόκληση μίσους βάσει φυλής ή/και εθνικότητας, και ως εκ τούτου δεν προστάτευσε –μεταξύ άλλων- δικαιώματα προσώπων που ανήκουν σε άλλες φυλές ή/και ακροατών που δεν επιθυμούν να γίνονται δέκτες τέτοιου είδους γλώσσας.

Η Αρχή γνωρίζει καλά και αναγνωρίζει ότι με μια ελεύθερη και υπεύθυνη δημοσιογραφία είναι δυνατόν να διορθωθούν πολλά σε μια σύγχρονη, δημοκρατική κοινωνία. Η μετάδοση θέσεων, απόψεων και/ή προβληματισμών μέσα από ραδιοτηλεοπτικά προγράμματα όπως επίσης και η άσκηση θεμιτής κριτικής, αποτελούν ένα πολύ σημαντικό εργαλείο των ΜΜΕ για να επιτελέσουν τον ρόλο τους ως κοινωνικοί παρατηρητές και να συνεισφέρουν με τον δικό τους τρόπο στον δημόσιο διάλογο που επιτελείται για πληθώρα θεμάτων.

Ωστόσο, στην παρούσα υπόθεση η Αρχή κρίνει ότι οι επίμαχες αναφορές που μεταδόθηκαν στο πρόγραμμα του Ιδρύματος δεν εξυπηρετούν το δημόσιο συμφέρον και/ή τον μέσο λογικό ακροατή, ούτε αποτελούν ενημέρωση και/ή προβληματισμούς και/ή κριτική σε θεμιτό

επίπεδο, παρά αποτελούν γλώσσα η οποία προκαλεί την δημιουργία αισθημάτων μίσους. Κατ' επέκταση η Αρχή κρίνει ότι το Ίδρυμα μπορούσε να παραλείψει τις συγκεκριμένες αναφορές, χωρίς να επηρεαστεί ο επιδιωκόμενος σκοπός του προγράμματος (δηλ. η ενημέρωση των ακροατών για την επέτειο της Ναυμαχίας της Σαλαμίνας κ.λπ) ή/και το δημοσιογραφικό έργο.

Σε ό,τι αφορά στους ισχυρισμούς του Ιδρύματος (ως η επιστολή του ημερομ. 7/12/2021) ότι «Οι περισσότερες συνεντεύξεις του» κ. Πλεύρη «έχουν μεταδοθεί από την ΕΡΤ και αλλά ιδιωτικά τηλεοπτικά κανάλια της Ελλάδος», ότι «Βρίσκονται επίσης αναρτημένες και στο διαδίκτυο» και ότι «Η συγκεκριμένη διάλεξη ... μέχρι σήμερα δεν έχει κατέβει από κανένα μέσο», η Αρχή διευκρινίζει τα εξής:

Οι όποιες αποφάσεις / ενέργειες ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών στην Ελλάδα και/ή σε άλλες χώρες ουδόλως επηρεάζουν την κρίση της Αρχής. Η Αρχή κρίνει και αποφασίζει βάσει των ενόπιων της γεγονότων, την κυπριακή νομοθεσία και πραγματικότητα και/ή τον μέσο λογικό Κύπριο ακροατή / τηλεθεατή. Ο κάθε δημόσιος και/ή ιδιωτικός ραδιοτηλεοπτικός οργανισμός στην Κύπρο, ο οποίος έχει και την απόλυτη συντακτική ευθύνη των προγραμμάτων που μεταδίδει, έχει υποχρέωση να λαμβάνει τις δικές του αποφάσεις ώστε να μην παραβιάζει –με τον οποιονδήποτε τρόπο- την νομοθεσία που διέπει τα ραδιοτηλεοπτικά μέσα της Κύπρου. Αποφάσεις που ενίοτε είναι αναμενόμενο να διαφέρουν από αυτές άλλων χωρών.

Η απουσία νομοθετικού πλαισίου για έλεγχο και/ή εποπτεία του περιεχομένου του διαδικτύου, η οποία το τοποθετεί στο απυρόβλητο, δεν πρέπει να οδηγεί τους οργανισμούς (στην προκειμένη περίπτωση το Ίδρυμα) στο να λησμονούν ότι η τηλεόραση και/ή το ραδιόφωνο δεν λειτουργούν υπό τις ίδιες ανεξέλεγκτες συνθήκες. Αν το διαδίκτυο αποτελεί πομπό μετάδοσης περιεχομένου που προκαλεί την δημιουργία αισθημάτων μίσους λόγω διαφορών λ.χ. στη φυλή δεν σημαίνει ότι και η ραδιοτηλεόραση πρέπει να καταστεί πομπός ανάλογου περιεχομένου. Εν πάση περιπτώσει στην παρούσα υπόθεση δεν εξετάζεται περιεχόμενο το οποίο μεταδόθηκε από Μέσο για το οποίο δεν υφίστανται νομοθετικές ρυθμίσεις, αλλά ραδιοφωνικό περιεχόμενο για το οποίο υπάρχουν και κανόνες και περιορισμοί.

Η Αρχή ουδόλως λέει ή/και υπονοεί ότι η επίμαχη διάλεξη δεν θα έπρεπε να είχε μεταδοθεί καθόλου. Εξάλλου η απόφαση μετάδοσης (ή μη μετάδοσης) ενός προγράμματος και με ποιο περιεχόμενο ή/και ποιος θα φιλοξενηθεί σε πρόγραμμα και με ποια ιδιότητα, επαφίεται και λαμβάνεται αποκλειστικά από το Ίδρυμα. Η Αρχή ωστόσο επισύρει την προσοχή του Ιδρύματος στην ανάγκη προπαρασκευής και/ή προεργασίας των προγραμμάτων του με μεγαλύτερη προσοχή και ευαισθησία, ώστε να μην διαπιστώνονται παραβάσεις της νομοθεσίας και δη σοβαρές όπως αυτές της παρούσας υπόθεσης.

Για το τέλος, η Αρχή χαιρετίζει την εν μέρει παραδοχή του Ιδρύματος, όσον αφορά στη μετάδοση του χαρακτηρισμού «κάφρου», χαρακτηρισμός που -σύμφωνα με τον Δικηγόρο του Ιδρύματος- κακώς μεταδόθηκε και μπορούσε να αποφευχθεί.

Υπό το φως των πιο πάνω, η Αρχή κρίνει και αποφασίζει ότι υπάρχουν παραβάσεις των **άρθρων 18B και 19(3)** του περί Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου Νόμου Κεφ. 300Α (όπως τροποποιήθηκε μεταγενέστερα).

Η Αρχή, είχε δώσει στο Ίδρυμα το δικαίωμα να ακουστεί πριν την διαπίστωση των παραβάσεων και παραχωρεί στο Ίδρυμα την ευκαιρία να ακουστεί και μετά την διαπίστωση των παραβάσεων, για σκοπούς επιβολής διοικητικών κυρώσεων, σύμφωνα με τις πρόνοιες του **άρθρου 3(2)(ζ)** του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμου 7(I)/98 (όπως τροποποιήθηκε μεταγενέστερα).

Η Αρχή καλεί το Ίδρυμα, εάν επιθυμεί, να υποβάλει τις απόψεις του γραπτώς και/ή προσωπικώς, ως επιλέξει. Η υποβολή των απόψεων του Ιδρύματος μπορεί να γίνει αυτοπροσώπως και/ή μέσω αντιπροσώπου και/ή μέσω δικηγόρου της επιλογής του.

Σε περίπτωση που το Ίδρυμα επιθυμεί να υποβάλει τις απόψεις του γραπτώς, καλείται όπως τις υποβάλει στην Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, το αργότερο εντός δεκατεσσάρων (14) εργάσιμων ημερών από τη λήψη της παρούσας απόφασης.

Σε περίπτωση που το Ίδρυμα επιθυμεί να υποβάλει τις απόψεις του προσωπικώς, καλείται όπως πληροφορήσει την Αρχή, το αργότερο εντός δεκατεσσάρων (14) εργάσιμων ημερών από τη λήψη της παρούσας απόφασης, ότι επιθυμεί να υποβάλει τις απόψεις του προσωπικώς, ώστε να ειδοποιηθεί ανάλογα με ειδική επιστολή.

Εάν η Αρχή δεν λάβει οποιαδήποτε απάντηση εντός της πιο πάνω προθεσμίας, θα προχωρήσει στην επιβολή διοικητικών κυρώσεων.

(ΡΟΝΑ ΚΑΣΑΠΗ)
Πρόεδρος
Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου

M.Kov.

ΑΡΧΗ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΥΠΟΘΕΣΗ ΑΡ. 70/2021 (70)

ΑΥΤΕΠΑΓΓΕΛΤΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΝ ΑΠΟ ΤΟ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΥΠΡΟΥ (ΠΡΩΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟΥ)

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΑΠΟΦΑΣΗΣ: 20 ΙΟΥΝΙΟΥ 2022

Ενώπιον: κ.κ. Ρόνας Κασάπη, Προέδρου, Μαρίας Κούσιου, Αντιπροέδρου, Σέργιου Ποΐζη, Τάσου Κυρμίτση, Αγγελικής Λαζάρου, Χρύσως Τσόκκου και Πάνου Κανελλόπουλου, Μελών.

ΑΠΟΦΑΣΗ

Στις **27 Απριλίου 2022**, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου αποφάσισε ότι στην παρούσα υπόθεση υπάρχουν παραβάσεις των **άρθρων 18B** και **19(3)** του περί Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου Νόμου Κεφ. 300Α (όπως τροποποιήθηκε μεταγενέστερα).

Τα πιο πάνω άρθρα αναφέρουν:

18B Το Ίδρυμα απαγορεύεται να μεταδίδει προγράμματα που να περιέχουν πρόκληση μίσους βάσει φυλής, φύλου, θρησκείας ή εθνικότητας.

19(3) Το Ίδρυμα διασφαλίζει ότι η δημόσια ραδιοτηλεοπτική υπηρεσία που παρέχει δεν προκαλεί τη δημιουργία αισθημάτων μίσους λόγω διαφορών στη φυλή, το φύλο, τη θρησκεία ή την ιθαγένεια.

Η Αρχή έδωσε στο Ίδρυμα το δικαίωμα να ακουστεί και μπορούσε να προχωρήσει στην επιβολή διοικητικών κυρώσεων, σύμφωνα με τις πρόνοιες του **άρθρου 3(2)(ζ)** του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμου 7(Ι)/98 (όπως τροποποιήθηκε μεταγενέστερα).

Παρά ταύτα και υπό το φως των περιστάσεων της υπόθεσης, η Αρχή έδωσε στο Ίδρυμα την ευκαιρία να ακουστεί και μετά την διαπίστωση των παραβάσεων, για σκοπούς επιβολής διοικητικών κυρώσεων.

Η Αρχή με επιστολή της, ημερομ. **24/5/2022**, κάλεσε το Ίδρυμα, εάν επιθυμεί, να υποβάλει απόψεις για σκοπούς επιβολής διοικητικών κυρώσεων γραπτώς και/ή προσωπικώς. Η Αρχή ενημέρωσε το Ίδρυμα ότι, εάν επιθυμεί να υποβάλει απόψεις γραπτώς, να τις υποβάλει εντός δεκατεσσάρων (14) εργάσιμων ημερών από την λήψη της επιστολής και εάν επιθυμεί να

υποβάλει απόψεις προσωπικώς, να πληροφορήσει σχετικά την Αρχή, εντός ίδιας προθεσμίας, ώστε να ειδοποιηθεί ανάλογα με ειδική επιστολή. Τονίστηκε επίσης ότι, σε περίπτωση που δεν ληφθεί οποιαδήποτε απάντηση εντός της καθορισμένης προθεσμίας, η Αρχή θα προχωρήσει στην επιβολή διοικητικών κυρώσεων.

Το Ίδρυμα μέχρι σήμερα, δεν ανταποκρίθηκε στην ταυτάριθμη επιστολή της Αρχής ημερομ. **24/5/2022**. Συγκεκριμένα δεν υπέβαλε οποιεσδήποτε απόψεις γραπτώς και δεν ζήτησε να υποβάλει απόψεις προσωπικώς, για σκοπούς επιβολής διοικητικών κυρώσεων.

Σε σχέση με τις παραβάσεις της υπόθεσης, η Αρχή παραπέμπει το Ίδρυμα στις σελ. 9-17 της ταυτάριθμης απόφασής της ημερομ. 27/4/2022, όπου και τοποθετείται αναλυτικά. Πέραν τούτου, η Αρχή κρίνει σκόπιμο να αναφέρει και/ή επαναλάβει στο Ίδρυμα τα εξής:

■ Στο πλαίσιο του επίμαχου ραδιοφωνικού προγράμματος μεταδόθηκε περιεχόμενο –μέσω ενός Μέσου με μεγάλη επιρροή- που δημιουργεί ή/και θρέφει αρνητικές αντιλήψεις και στάσεις εναντίον ατόμων που ανήκουν σε διαφορετικές φυλές ή/και εθνικότητες, και που δεν διασφαλίζει τον απαιτούμενο σεβασμό στη διαφορετικότητα. Το συγκεκριμένο περιεχόμενο κατ' ουδένα λόγο δεν εξυπηρετεί το δημόσιο συμφέρον, την κοινωνική αποστολή του ραδιοφώνου και/ή τον μέσο λογικό Κύπριο ακροατή.

■ Το ραδιόφωνο και η τηλεόραση, οφείλουν να καταπολεμούν το μίσος και κάθε έκφανση ρατσιστικής συμπεριφοράς, και όχι να τα προάγουν. Οφείλουν επίσης να συμβάλλουν στην ενίσχυση του σεβασμού προς την διαφορετικότητα, πολύ περισσότερο στις μέρες μας που παρατηρούνται αυξημένες μεταναστευτικές και προσφυγικές ροές σε Ευρώπη και Μεσόγειο. Ρατσιστικός λόγος και/ή γλώσσα μίσους γενικότερα από τα ΜΜΕ ενδέχεται να συμβάλουν στην εκδήλωση και/ή στην όξυνση αρνητικών φαινομένων απέναντι σε άλλες φυλές, θρησκείες, άτομα διαφορετικού σεξουαλικού προσανατολισμού κ.λπ, ως επίσης και να αποτελέσουν πιαστικό στις προσπάθειες που καταβάλλονται για σεβασμό στη διαφορετικότητα.

■ Το δικαίωμα κάθε πολίτη και/ή Μέσου να διαφωνεί με θέσεις, αντιλήψεις, πρακτικές, αποφάσεις και/ή καταστάσεις είναι θεμιτό και δεν αμφισβητείται. Ωστόσο τα λόγια μέσα από τα οποία εκφράζεται δημόσια η οποιαδήποτε διαφωνία, δεν πρέπει να δημιουργούν αισθήματα μίσους λόγω διαφορών λ.χ. στη φυλή. Είναι γενικά αποδεκτό ότι η ελευθερία της έκφρασης δεν ασκείται ανεξέλεγκτα, προκειμένου να επιτευχθεί –μεταξύ άλλων- ομαλή κοινωνική συμβίωση και αρμονία.

■ Εξ ορισμού η δημόσια ραδιοτηλεόραση (λόγω της φύσης και αποστολής της) οφείλει να χαρακτηρίζεται από ιδιαίτερα αυξημένη ευαισθησία και προσοχή σε σχέση με το περιεχόμενο που μεταδίδει. Πόσο μάλλον όταν το περιεχόμενο σχετίζεται με πρόσωπα

άλλων φυλών, θρησκειών, ιθαγενειών, φύλων, σεξουαλικού προσανατολισμού κ.λπ. Η δημόσια ραδιοτηλεόραση πρέπει να αποτελεί πρότυπο και σημείο αναφοράς –μεταξύ άλλων- για το περιεχόμενο που μεταδίδει, τον σεβασμό με τον οποίο προσεγγίζει ευαίσθητα θέματα και την πιστή εφαρμογή της νομοθεσίας που διέπει την λειτουργία της.

Υπό το φως των πιο πάνω η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, αφού έλαβε σοβαρά υπόψη όλα τα ενόπιον της στοιχεία, ως επίσης και την φύση, την βαρύτητα, την διάρκεια και την σοβαρότητα των παραβάσεων, αποφασίζει να επιβάλει στο Ίδρυμα για τις παραβάσεις των **άρθρων 18B και 19(3)** του περί Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου Νόμου Κεφ. 300Α (όπως τροποποιήθηκε μεταγενέστερα), οι οποίες έγιναν στις **28/9/2021**, κυρώσεις ως ακολούθως:

- Για την παράβαση του **άρθρου 19(3)** του περί Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου Νόμου Κεφ. 300Α (όπως τροποποιήθηκε μεταγενέστερα) –υποστοιχείο 2-, το διοικητικό πρόστιμο των **€2.000**.

- Για την παράβαση του **άρθρου 18B** του περί Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου Νόμου Κεφ. 300Α (όπως τροποποιήθηκε μεταγενέστερα) –υποστοιχείο 1-, η Αρχή δεν επιβάλλει οποιανδήποτε κύρωση, λόγω ομοιότητας των γεγονότων και των συστατικών στοιχείων της παράβασης με εκείνων του υποστοιχείου 2, στο οποίο έχει ήδη επιβληθεί κύρωση.

Το Ίδρυμα καλείται να καταβάλει στην Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου το διοικητικό πρόστιμο των **€2.000** που του έχει επιβληθεί μέσα σε τριάντα (30) εργάσιμες ημέρες από την κοινοποίηση σε αυτό της παρούσας απόφασης.

Η Αρχή επισύρει την προσοχή του Ιδρύματος στην σοβαρότητα των παραβάσεων και το καλεί να λάβει άμεσα μέτρα προς αποφυγή ίδιων ή/και παρόμοιων παραβάσεων στο μέλλον.

(ΡΟΝΑ ΚΑΣΑΠΗ)
Πρόεδρος
Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου

M.Kov.